

Villamos energia alapismeretek

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény értelmében a korábbiakban megszokott, a liberalizált villamos energia piaccal párhuzamosan létezett közüzemi villamos energiaszolgáltatás 2008. január 1-től megszűnt, és a szabadpiaci villamos energia értékesítés, illetve az egyetemes villamos energia szolgáltatás váltotta fel.

KIK A VERSENYPIACI FOGYASZTÓK?

Azon üzleti fogyasztók, akik valamennyi felhasználási helyük tekintetében együttesen 3×63 Ampernál nagyobb névleges csatlakozási teljesítménnyel rendelkeznek, kötelezően a versenypiaci kereskedők ajánlataiból válogatva kell, hogy beszerezzék a számukra szükséges villamos energiát. Az egyetemes szolgáltatás védettebb keretei között csak a lakossági, illetve az összességében 3×63 Ampert meg nem haladó névleges csatlakozási teljesítményű üzleti fogyasztók maradhatnak, bár a versenypiacról történő áramvásárlás már előttük is nyitva álló lehetőség.

ÚJ ÁRSTRUKTÚRA

A villamos energia végfelhasználói ára két részből épül fel: egységes, hatóságilag rögzített és szabályozott, feszültségszintenként különböző **rendszerhasználati díjból** - melynek aktuális díjtételeiről a Magyar Energia Hivatal (www.eh.gov.hu) honlapján tájékozódhat -, valamint a versenypiaci **villamos energiadíjból**, mely kereskedőnként változik, és alakulása kizárólag a piaci folyamatok, illetve kereskedői megfontolások függvénye. A kereskedők nagyobb hányada az egyszerűbb ügyintézés érdekében - külön hálózati és kereskedelmi számla helyett - egyetlen integrált számlát bocsát ki, így a rendszerhasználati és az energiadíj külön sorokban, de egy számlában kerül kiszámlázásra.

ÚJ SZERZŐDÉSEK

A szabadpiacon a villamos energia kereskedelme, a villamos energia hálózat **üzemeltetése**, valamint a **csatlakozás kiépítése különválnak egymástól**, ennek megfelelően a versenypiaci fogyasztók – a közüzemben megszokott egyetlen szerződés helyett – már három szerződéssel kell, hogy rendelkezzenek. Ezek közül legfontosabb a szabadon választott versenypiaci kereskedőcéggel megkötendő, az energia beszerzésének módját és árát meghatározó **kereskedelmi szerződés**, melyen túlmenően a hálózathoz kapcsolódó, hatósági szabályozáson alapuló **csatlakozási és hálózathasználati szerződés** kerül megkötésre.

PROFILOS ÉS IDŐSOROS FOGYASZTÓI KÖR

A kereskedő és a fogyasztó közötti elszámolás alapját továbbra is a leolvasás képi, ami alapján megkülönböztetünk éves leolvasású, fogyasztási szokásaik alapján kategóriákba, ún. profilokba sorolt (a továbbiakban profilos), valamint kiépített negyedórás távméréssel rendelkező, 3x80 Ampert meghaladó névleges csatlakozási teljesítményű, ún. idősoros elszámolású fogyasztókat.

A TÁVMÉRÉS KIÉPÍTÉSE

A liberalizált villamos energia piacon való áramvásárláshoz 3x80 Amper kiefeszültségű csatlakozási érték felett terhelési görbe tárolására alkalmas, távleolvasható fogyasztásmérőre, hozzá illeszthető modemre, és telefonvonaltól függően vonalválasztóra van szükség. A felsorolt eszközöket a hálózati engedélyes biztosítja és szereli fel, de a távleolvasást lehetővé tevő adatátviteli kapcsolat kiépítésének és folyamatos biztosításának kötelezettsége és ezek költségei - beleértve az előfizetési díjat is - már a fogyasztót terhelik.

3x80 Ampert meg nem haladó, kiefeszültségű csatlakozási érték esetén a fogyasztó elszámolása profilozással történik, amihez a jelenlegi mérés - esetleges átprogramozást követően - megfelelő, távleolvasható fogyasztásmérő kiépítésére ebben az esetben nincs szükség. Fontos azonban tudni, hogy középfeszültségű vételezés esetén a távmérés kialakítása teljesítménytől függetlenül szükséges.

A VILLAMOS ENERGIA PIAC SZEREPLŐI

A villamos energia útja a termelőtől a fogyasztóig a szabadpiacon is ugyanaz, mint régen, hiszen változatlanul ugyanazon a hálózaton jut el a fogyasztókhoz, csak a közbenső szereplők változnak.

Régen a villamos energiát - törvényben szabályozott módon - kizárólag a nagykereskedő (a Magyar Villamos Művek Zrt.) vehette át a termelőktől, és értékesíthette az elosztói engedélyes szolgáltatók felé, akik továbbították az áramot a fogyasztóknak.

A piac liberalizációjával azonban a kiskereskedők (azaz villamos energia kereskedelmi engedéllyel rendelkező cégek) ugyanúgy átvehetik az áramot a termelőktől, mint a nagykereskedő (továbbra is az MVM), de ezzel párhuzamosan változatlanul beszerezhetik a nagykereskedőtől is a fogyasztók ellátásához szükséges energiamennyiséget. A fogyasztók pedig – a közüzem regionális szolgáltatói monopóliumaihoz való kötöttségtől mentesülve – szabadon megválaszthatják, hogy mely kereskedőtől vásárolják az áramot.

A villamos energia piac szereplői tehát alapvetően nem változtak:

- termelők (erőművek),
- nagykereskedő, mely Magyarországon az MVM,

- kiskereskedők, azaz a villamos energia kereskedelmi engedéllyel rendelkező szolgáltatók, cégek,
- és a fogyasztók, melyeket alapvetően két nagy csoportba sorolhatunk:
 - **szabadpiaci fogyasztók** a 3×63 Amper feletti névleges csatlakozási teljesítménnyel rendelkező szabadpiaci áramvásárlásra kötelezett nagyfogyasztók (gyárak, üzemek, nagyvállalatok), illetve közepes fogyasztók (üzleti fogyasztók, középállalatok),
 - valamint az ebbe a körbe nem tartozó **egyetemes fogyasztók**, azaz a továbbra is védett, hatóságilag felügyelt piaci kereteket élvező kisfogyasztók (kisvállalkozások), illetve a lakossági ügyfelek, akik korábbi, területileg illetékes áramszolgáltatójuktól, egész pontosan annak egyetemes szolgáltatói engedéllyel rendelkező utódjától vásárolhatják meg az államilag kontrollált áron és feltételek mellett elérhető villamos energiát.

SZERZŐDÉSEK

Az alábbiakban részletesebben is bemutatjuk a szabadpiacon megkötendő három szerződéstípust, azaz a hálózatcsatlakozási, a hálózathasználati, valamint a kereskedelmi szerződéseket.

Hálózatcsatlakozási szerződés

Ez a szerződés létesít jogviszonyt a területileg illetékes hálózati engedélyes és a fogyasztó között, rögzítve egy adott hálózati csatlakozási pont helyét (helyrajzi szám, illetve postai cím), annak alapvető műszaki paramétereit (feszültség szint), a rendelkezésre álló teljesítményt - mely vagyoni értéket képvisel -, valamint természetesen azt, hogy az érintett csatlakozási ponttal kapcsolatban a fogyasztó jogosult rendelkezni.

Hálózathasználati szerződés

A hálózati engedélyes a hálózatcsatlakozási és kereskedelmi szerződéssel rendelkező fogyasztó (rendszerhasználó) számára - a vonatkozó szabályozásoknak megfelelően -, ezen szerződés alapján végzi a villamos energia adott csatlakozási pontig történő szállítását, és ez a szerződés képezi - a szolgáltatás ellenértékéért - a rendszerhasználati számlák kiállításának alapját. A fogyasztónak minden csatlakozási pontjára külön hálózathasználati szerződést kell kötnie a területileg illetékes hálózati engedéllyessel.

Kereskedelmi szerződés

A versenypiaci kereskedelmi szerződések minden esetben a kereskedő és a fogyasztó közötti tárgyalások eredményeként jönnek létre, és alapvetően két kategóriába sorolhatók:

- **Ellátás alapú**

A versenypiaci fogyasztónak egy, és csakis egy ellátás alapú szerződéssel kell rendelkeznie, ugyanis ennél a szerződéstípusnál a villamos energia értékesítője a menetrendtől való eltérés esetén is biztosítja a fogyasztó számára szükséges villamos energia mennyiséget.

- **Menetrend alapú**

A menetrend alapú szerződésnél a villamos energia értékesítője csak a menetrendben rögzített villamos energia mennyiséget biztosítja. Ebben az esetben a fogyasztó tetszőleges számú menetrend alapú, vagy menetrend alapú és részleges ellátás alapú szerződés kombinációjával rendelkezhet, melyekkel lefedheti villamos energia igényét.

Ellátás alapú szerződések

- **Teljes ellátás alapú mennyiség toleranciasávós szerződés** (leggyakrabban használt ~ 80 %)
E szerződéses konstrukció választásával a felhasználó a számára szükséges villamos energia teljes mennyiségét a kereskedőtől szerzi be, függetlenül az igény időbeli jelentkezésétől és lefutásától, menetrendadási kötelezettség nélkül.
Mikor érdemes ezt a konstrukciót választani? Ha várható villamos energia felhasználásának pontos időbeli alakulását a fogyasztó nem tudja előre megbecsülni, de a lehető legegyszerűbb módon, minimális kockázattal, mégis versenyképes áron, egyetlen partner közreműködésével kívánja kielégíteni teljes villamos energia szükségletét.
- **Teljes ellátás alapú teljesítmény toleranciasávós szerződés** (ritka ~ 15 %)
Ezen szerződéstípus választása esetén a felhasználó a számára szükséges villamos energia teljes mennyiségét egy partnertől szerzi be, negyedórás menetrend megadásával, mely a beszerzési kockázat csökkentését, így kedvezőbb szerződéses árat tesz lehetővé. Ennél a szerződéstípusnál van egy ún. tolerancia sáv, amelyen belül a felhasználó tényleges villamos energia felhasználása eltérhet a menetrendben megadottól.

Ezt a szerződéstípust akkor érdemes választani, ha a fogyasztó a várható villamos energia felhasználását és annak időbeli alakulását pontosan tervezni tudja, és a teljes ellátás mellett a legkedvezőbb ár elérésére törekszik.
- **Részleges ellátás alapú szerződés** (nagyon ritka ~ 4 %)
A részleges ellátás alapú szerződés-konstrukció arra az esetre ajánlott, ha a felhasználó - menetrendes szerződése keretében - energiaszükségletének egy részét már lefedte, de a fennmaradó energiaigény kielégítésére is megoldást keres.

E szerződéstípus esetén - a teljes ellátás alapú terméktípushoz hasonlóan - a ténylegesen mért energiafogyasztás képezi a pénzügyi elszámolás alapját, amelyet csökkenteni kell a menetrend alapú szerződés(ek) menetrend adataival.

Menetrend alapú szerződés (nagyon ritka ~ 1 %)

- Menetrend alapú szerződés esetén a kereskedő a felhasználó által megadott menetrendben rögzített villamos energia szállítására vállalkozik, a termékportfóliójában elérhető legkedvezőbb áron.

Ezt a szerződéses konstrukciót akkor érdemes választani, ha a fogyasztó villamos energia felhasználásának egy részét pontosan tervezni képes, és szeretné kiaknázni e típus – pontos tervezhetőségen alapuló – árelőnyét az ellátás alapú szerződéstípusokkal szemben. Továbbá akkor is, ha saját mérlegkörrel rendelkezik, ezért csak ilyen típusú, menetrend alapú

szerződéseket köt. Ebben az esetben a felhasználó egyetlen feladata a negyedórás menetrendadás.

KERESKEDŐVÁLTÁS LÉPÉSEI

1. Felkészülés

Az első, alapvető teendő a fogyasztási hely(ek) energiafelhasználási jellegének megismerése, fogyasztási adatainak beszerzése, különös tekintettel a következőkre:

- fogyasztási helyek száma,
- az éves fogyasztás mértéke,
- névleges csatlakozási teljesítmény(ek),
- terhelési görbék beszerzése, vizsgálata (amennyiben rendelkezésre áll).

2. Méréstechnikai feltételek teljesítése

A 3x80 Ampernél nagyobb névleges csatlakozási teljesítménnyel rendelkező fogyasztási helyek esetén - az elosztói engedéllyel egyeztetve - ki kell építeni a negyedórás távmérést.

3. Versenypiaci ajánlatok kérése

Ezután következhet a versenypiaci ajánlatok bekérése és értékelése. Hívja bizalommal a Get-Energy Kft.-t.

4. Döntés

5. Szerződéskötés a kereskedővel

Ha döntött, következhet az energia vásárlási szerződés megkötése a kiválasztott kereskedővel. Megbízása esetén cégünk a szerződések (lásd 7. pont) megkötése ügyében is szívesen eljár a területileg illetékes elosztó társaságnál.

6. Piacra lépés, kereskedőváltás bejelentése

A piacra lépés, kereskedőváltás időpontját megelőző második hónap 24-ig (pl. január 1-i kereskedőváltás esetén november 24-ig) a változást be kell jelenteni az illetékes elosztó társaságnál, ami a kereskedő feladata.

7. Szerződéskötés az elosztóval

Nagyon fontos lépés a hálózatra csatlakozási- és a hálózathasználati szerződés megkötése az illetékes elosztó társasággal, melyhez kérése esetén a Get-Energy Kft. szívesen nyújt segítséget Önnek.

8. A jelenlegi közüzemi vagy versenypiaci szerződés felmondása

A piacra lépés vagy kereskedőváltás időpontja előtt 30 nappal fel kell mondania korábbi szerződését. Abban az esetben, ha kereskedőjével határozott idejű szerződést kötött, a felmondást a szerződésben rögzített időponthoz kell igazítania.

9. Piacra lépés vagy kereskedőváltás

A folyamat záró pontja, amikor már új, versenypiaci energiakereskedője szállítja az Ön számára a villamos energiát.

ENERGIAPICAI SZÓTÁR

Villamosenergia-kereskedelem: Jelenti azt a tevékenységet, amely a villamos energia és a hozzá tartozó teljesítmény üzletszerző, nem saját felhasználási célra történő vásárlásából és értékesítéséből áll.

Villamosenergia-vásárlási szerződés: Jelenti a felhasználó, kereskedő, erőmű üzemeltetője között a villamos energia adásvételére létrejött szerződést.

Üzletszabályzat: Jelenti a területi elosztói üzletszabályzatot.

VET: Jelenti a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvényt.

Vhr.: Jelenti a VET végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) sz. Kormány rendeletet.

Vhsz.: Jelenti a Vhr. 2. sz. mellékletét képező Villamos hálózati csatlakozási és hálózathasználati szabályzatot.

Rendelkezésre álló teljesítmény: Jelenti azt a kVA vagy kVfeszültségen A mértékegységben kifejezett látszólagos teljesítőképesség értéket, amelynek mértékéig a csatlakozási pontot ellátó területi Hálózati Kft. a hálózati csatlakozási szerződésben foglalt megállapodások szerint a közcélú hálózat felől a csatlakozási pontig a hálózati teljesítőképességet.

Szerződött (lekötött) teljesítmény: Az a kilowattban (kW) vagy megawattban (MW) mért elektromos teljesítmény, amelyet a vevő szerződés szerint megrendelt, és amelyet a hálózat üzemeltetője a rendelkezésére tart. Mértékét az ügyfél és a hálózat üzemeltetője közötti szerződés rögzíti. (Röviden ez lesz az alapdíj elszámolási alapja.)

Teljes ellátás: Teljes ellátásról akkor beszélünk, ha az ügyfelet kizárólag egy szállító látja el elektromos energiával – tehát nincs saját energiatermelése, és egy másik szállítótól sem szerez be áramot.

Menetrend: A menetrend egy előre megbecsült negyedórás terhelési adatsor, azaz megállapodás az ügyfél és az ellátó között a teljesítmény- és energia-beszerezés időbeli lefolyásáról. Előzetes menetrendet teljesítmény toleranciasávós és menetrendes szerződés esetén kell leadni.

MÉF – Mértékadó Éves Felhasználás: Jelenti a Profil Elszámolású Felhasználó adott elszámolási időszak alatti fogyasztására vonatkozóan az időszak elején megállapított azon villamos energia mennyiséget (kWh), mely alapadatként szolgál az időszak végén a mennyiségi eltérés elszámolására.

Profil Elszámolású Felhasználó: Jelenti az olyan felhasználót, akinek az ellátása a kiefeszültségű hálózatról történik, és nem rendelkezik terhelési görbe regisztrálására alkalmas táv lehívható fogyasztásmérő készülékkel.

Tolerancia sáv: A ténylegesen mért fogyasztási értékek az előre megadott várható fogyasztások (vagy a leadott menetrendben tervezett negyedórás teljesítményértékektől) ezen a sávon belüli szabadon változhatnak úgy, hogy az elfogyasztott energia mennyiség (kWh) a szerződéses energiaáron kerül elszámolásra.

Mennyiségi eltérés: Jelenti egy csatlakozási ponton az adott elszámolási időszakban a mért és a Mértékadó Éves Fogyasztás alapján figyelembe vett villamos energia mennyiség különbségét. A pozitív eltérés túlfogyasztást, a negatív eltérés alulfogyasztást jelent.

Meddő teljesítmény: Akkor keletkezik meddő teljesítmény, ha az áram és a feszültség között fáziseltolódás áll fenn. Ez közvetlenül nem hasznosítható, a szállításnál és a transzformációnál veszteséget okoz, ezáltal csökkenti a hatásos teljesítmény rendelkezésére álló átviteli kapacitást. Mivel a villamos energia hálózatot terheli, ám hasznot nem hajt, törekedni kell a kompenzálására. A meddő energia rendszerhasználati hatásági díjjal kerül elszámolásra.

Mérlegkör: A törvény hivatalos definíciója szerint a mérlegkör a kiegyenlítő energia igénybevételének okozathelyes megállapítására és elszámolására, illetve a kapcsolódó feladatok végrehajtására, a vonatkozó felelőségi viszonyok szabályozása érdekében létrehozott, egy vagy több tagból álló elszámolási szerveződés. Nem más, mint egy virtuális kontó, amely egy szabályozási zónán belül tetszőleges számú betáplálási és elvételi pontból áll, amelyeket a hálózati csatlakozásért felelős hálózati üzemeltetőnek kell megnevezni, így ezáltal azok pontosan definiálttá válnak. Egy mérlegkörön belül a beszerzésnek és a leadásnak egyensúlyban kell lennie.

Továbbadás: Jelenti a felhasználó által megvásárolt villamos energia egy felhasználási helyen belül, mért magánvezetéken keresztül, ellenérték fejében történő továbbítását más vételezők részére.

Kihasználási óraszám: A kihasználási óraszám olyan érték, amely az energiafogyasztás egyenletességét jellemzi. Számítása (h): mért éves fogyasztás (kWh) / lekötött teljesítmény (kW). Mivel az erőművek és az elosztóhálózatok magasabb kihasználási óraszám mellett egyenletesebb igénybevételnek vannak kitéve, a kihasználási óraszám növekedése általában az egységár csökkenését eredményezi.

Mérési pont azonosító: A villamos energia felhasználó részére történő átadási pontjának egyértelmű beazonosíthatóságát szolgáló nemzetközi kódsor. Magyarország valamennyi villamos energia csatlakozási pontjának rendelkeznie kell ezzel az egyedi azonosítóval.

**Az azonosító 33 karakterből áll, például: HU000210F11-S00000000000005107744,
ahol:**

HU országkód

A 3-8. karakter a hálózati engedélyes területet jelöli:

000110 ÉDÁSZ

000120 DÉDÁSZ

000130 TITÁSZ

000210 ELMÜ

000220 ÉMÁSZ

000310 DÉMÁSZ

001000 MAVIR

A 9. karakter jelentése a feszültségszint:

7 750 kV

4 400 kV

3 380 kV

2 220 kV

1 120 kV

A 30-35 kV

B 20 kV

C 10 kV

D 6 kV

E 3 kV

F 0,4 kV

- Összegzett érték

A 10. karakter:

1 főmérő

2 ellenőrző mérő

3 összegző (helyszíni)

4 kalkulált érték

5 összegzett érték (központban)

A 11. karakter:

1 adatfelelősi leolvasás

2 másodleolvasás

3 harmadleolvasás

A 12. karakter:

U ÜRIK típusú MP - egyedi azonosító

E EOVS típusú MP - földrajzi azonosítás

S Sorszám típusú MP - sorszám azonosítás

A 13. karakter:

- Elválasztó jel

0 MAVIR által használt tartalék mező jelölés ezen a pozíción

1 főirányú hálózati csatlakozás

2 tartalék hálózati csatlakozás

3 többirányú hálózati csatlakozás

A főirányú gyűjtősín csatlakozás

B tartalék gyűjtősín csatlakozás

C többirányú gyűjtősín csatlakozás

A 14-33. karakter: egyedi karaktersorozat